

Protislovje na Kapitolskem griču

Iz celotne monumentalnosti januarske prisega na Kapitolskem griču se mi je na poseben način vtisnil v spomin stavek, ki ga je izrekel novoizvoljeni predsednik Obama v svojem nagovoru: "Sojeni boste po tem, kar ste zmožni zgraditi, ne pa po tem, kar ste zmožni uničiti". Izrečen je bil v svarilo voditeljem terorističnih organizacij po svetu.

Stavek je dovolj lapidaren, da bi lahko prešel v zgodovino. U njem je povzet tisti, nika-kor ne samoumevni kriterij, po katerem je evropska civilizacija od Aristotela dalje ločevala dobro od zla: dobro gradi, bogati, poraja, oživlja, uresničuje, vodi k bitju, zlo pa uničuje, vodi v nič.

Usekakor stavek vreden nastopnega predsedniškega govora. Vendar se je vsa sojnost čezoceanskega dogodka prav ob tem stavku stehala na svoji bistveni ravni. Prav ob tem stavku se je namreč izkazala vsa neznosna puhlost tiste triumfalne predstave, vključno z možem, ki je stavek izgovoril, z aparatom, ki stoji za njim, in z nepreštevno množico, ki mu je ploskala. Uzporedno s tistim faraonskim obredom se je na taistem Kapitolskem griču izdajal ukaz za veliki pomor nerojenih. Začenjal se je čas velikega uničevanja in ne čas grajenja, čeprav se je samooznajal kot čas grajenja.

Protislovje ni moglo biti bolj očitno in kričече, čeprav ga najbrž ni vsakdo opazil. Kdor ga je, morda deli z menoj občutek, da z Obamo prihaja korak naprej do svoje dopolnitve (a s tem tudi do svojega neizbežnega konca) čas, ki ga zahteva novoveški kult strpnosti, razumlje-ne v smislu dopuščanja brezmejne svobode, pa čeprav je to svoboda do ničā, do uničenja, do nasilja, do nestrpnosti. Lockova še aristotelsko zasnovana klasična liberalna zamisel samoomeje-ne svobode, ki zahteva strpnost do strpnih in nestrpnost do nestrpnih, se s tem znova izkaže kot v temelju sprevržena, in to na samem Kapitolskem griču, v samem svetišču lockovskega koncepta demokracije. Sprevrženost je namreč v tem, da v percepciji sodobne avantgarde, katere pala-din je Obama, je nestrpen tudi, ali zlasti tisti, ki odjemlje drugemu pravico do uničenja (do splava, evtanazije, drogiranja, vzgojne katastrofe, demografske katastrofe itd.). Do njega je zato v skladu z lockovsko definicijo treba biti nestrpen. Pri tem pa je seveda spregledano, da je ravno sleherno uničevanje bistvo nasilja in s tem bistvo nestrpnosti. Nestrpen je zato v resnici tisti, ki se odloči za nič in zoper bitje. In ravno do njega ne bi smeli biti strpni, če sledimo celotni Lockovi maksimi. Imeti za nestrpneža tistega, ki ne dopušča uničevanja, kot si to zamišlja so-dobna avantgarda, je zato sprevrženo, saj temelji na odvzemu slehernega pomena (ne)strpno-sti pa tudi svobodi sami kot tistemu, na kar se (ne)strpnost v temelju nanaša. Svoboda za nič je namreč nesvoboda, prav tako kot je gledanje ničā odsotnost gledanja in razmišljanje o ničū odsotnost razmišljanja. Takšna svoboda je protislovna in v zadnji posledici temelji na značil-no novoveškem platonsko-heglovskem razumevanju bitja kot rodu, tj. kot popolne enovitosti in odsotnosti množstva, o čemer je bilo obsežno govora v zadnji številki naše revije, posvečeni tomiz-mu. Če v bitju pač ni prostora za množstvo, potem je svobodna izbira možna le kot pravica do prehoda (iz) bitja v nič, kot pravica do ničā, do samozanikanja, do protislovja.

U tem protislovju se ukinja moderniteta in njena politična izpostava: levica. Levica temelji na tem razglašanju pravice do nič. Imenuje jo sicer emancipacija. Žamolči, da je to emancipacija od postave biti in s tem emancipacija, ki se samoukinja, saj (je) ne more biti. Levica se tako samoseseda v tem protislovju. Ne le ameriška. Še bolj to velja za našo, slovensko. Ona, kot vemo, neposredno temelji na radikalni pravici do uničevanja, ki si jo je vzela sama in ji sicer rečemo revolucija '41-45'. U moči brezobzirnosti te pridobitve si jemlje pravico, da imenuje nestrpne vse tiste, ki (ji) odrekajo protislovno svobodo do uničevanja, ki jo seveda ona razglša kot svobodo tout court. U moči te protislovne svobode obračunava z vsemi nasprotniki. A hkrati je ta protislovna svoboda način, kako obračunava sama s sabo in se s tem popravlja nazaj v nič. Temu postopnemu samosedanju levice lahko sledimo v Sloveniji vse od njenega revolucionarnega nastopa dalje, je pa postalo prav posebej očitno v dveh epohalnih dogodkih slovenstva: leta 1991, ko se je vase sesedla KPŽ, in leta 2004, ko se je vase sesedla KPS. To, čemur smo priča danes, je poskus njene restavracije, ki pa vidimo, da vztrajno kaže iste avtodestruktivne poteze, ki so pripeljale do njenih že prej omenjenih sesutij.

Kako naj katoličani gledamo na to dogajanje? Prav gotovo si ne smemo delati utvar, da sami s svojo lastno politično težo povzročamo propad partijske moči na Slovenskem, saj te težo očitno nimamo. Izgubili smo jo leta 1945. Zmagi iz let 1991 in 2004 nista zmagi demokratičnega tabora v Sloveniji, pač pa avtogoli komunizma, ki izhajajo iz njegove protislovne zasnove. Vendar to tudi ne pomeni, da je način, kako katoličani vstopamo v politični prostor, brez posledic za dokončno samoodpravo slovenske levice. Dovolj je, če pogledamo, kako je na pretekle volilne rezultate vplival medijski slog vrha slovenske Cerkve, pa zlahka vidimo, kakšen odnos naj slovenski katoličani (s cerkveno hierarhijo vred) zavzamemo do politike, če želimo v njej uspevati: uspeh na volitvah 2004 in neuspeh na volitvah 2008 je namreč empirično-eksperimentalni dokaz, da od politike odmaknjen, do levice "strpen" odnos Cerkve ne obrodi ugodnih volilnih rezultatov.

Obenem nam daje lahko to misliti glede teme, ki jo prinaša osrednji blok v tej številki: gre seveda za temo katoliškega shoda, ki jo v naši reviji skrbno gojimo že kar nekaj časa. Po reakcijah katoliških intelektualcev na zadnje volitve, ki smo jih lahko prebrali v naši reviji in v drugi katoliški periodiki, je jasno, da izhodiščna zamisel katoliškega shoda kot refleksije slovenske zgodovine v 20. stoletju ne more zadostovati in jo je treba razviti dalje tudi v smer načrta bodoče katoliške politične dejavnosti. Tu se pa, zopet sodeč po odzivih v katoliški periodiki odpirata zlasti dve možnosti:

a) nekakšno samoukinjenje katoliške politične stranke, ki naj bi sprostilo prostor za anglosaško zamišljen dvostrankarski sistem na Slovenskem, kar bi razbremenilo slovenski politični prostor "kulturnobojnega" vzdušja, v katerem baje zmaguje predvsem levica;

b) izrazitejši razvitje značilno katoliškega sredinskega političnega profila (zlasti skozi poudarek na družinski politiki) v stranki, kar bi dalo tej stranki večjo prepoznavnost in s tem tudi večji uspeh nasproti levici.

Slovenski katoliški shod, ki se v bistvu v naši reviji na nek način že dogaja, se bo moral o tej dilemi vsekakor določneje izreči.

Ivo Kerže